

Rijksmuseum verwerft 'patserige', met goudpoeder besprenkelde kist

de aanwinst Henny de Lange

Een ongelooflijk mooi gedecoreerde lakkist van grote artistieke en historische betekenis. De superlatieven vlogen rond toen het Rijksmuseum in Amsterdam deze aanwinst bekendmaakte: een zeventiende-eeuwse Japanse lakkist. Al even 'super' was de aankoopprijs: 7,3 miljoen euro. Jan van Campen, conservator Aziatische kunst van het Rijksmuseum kan zich voorstellen dat mensen zich afvragen of die kist echt dat bedrag waard is. "Toch was iedereen meteen overtuigd van het belang van deze aankoop." Drie fondsen legden het geld op tafel: de BankGiro Loterij, de Vereniging Rembrandt en de Jaffé-Pierson Stichting die haar hele vermogen beschikbaar stelde. Zo belangrijk vond deze stichting het dat de kist in het Rijksmuseum zou komen.

De kist is gemaakt in de Japanse makieteknik waarbij verschillende soorten goudpoeder, variërend in fijnheid, zijn uitgestrooid in natte lak. Van Campen: "De rijkdom aan motieven en nuances in het gesprende goud is betoverend. Op dit niveau is na 1641, toen de export van uitzonderlijk mooi lakwerk uit Japan werd verboden, geen lakwerk meer gemaakt voor buitenlandse klanten."

Nederlandse VOC-dienaren hadden als enige buitenlanders toegang tot de ateliers waar het meest exclusieve lakwerk werd gemaakt. Zo slaagden ze erin om voor 1641 twaalf objecten naar Nederland te verschepen, waaronder deze kist.

De betoverende Japanse lakkist, 1630-1640, 63,5 cm hoog, 144,5 cm lang en 73 cm diep. FOTO RIJKSMUSEUM

Kardinaal Mazarin, de eerste minister van Frankrijk, tevens kunstverzamelaar, kocht deze kist in 1658 in Amsterdam. Hij had nog zo'n dure lakkist die zich al jaren in het Victoria & Albert Museum in Londen bevindt. Dit exemplaar, de grootste van het stel, maakte in de achttiende en negentiende eeuw deel uit van de belangrijkste Europese verzamelingen van Japans lakwerk: de collecties Beckford en Hamilton.

Na 1945 was de kist spoorloos. Gevreesd werd dat hij in de oorlog verloren was gegaan in Londen. Tot hij

opdook op een veiling in Frankrijk, waar het Rijksmuseum het hoogste bod deed. Waarschijnlijk is de kist gebruikt voor het bewaren van drank. Aan de binnenkant zitten kringen.

Het Rijksmuseum laat nu eerst een speciale vitrine bouwen voor dit topstuk. Is het werkelijk het aankoopbedrag waard? Van Campen: "Het past wel bij de geschiedenis van deze kist. Destijds was het een patserig ding voor rijke patsters. Nu heeft het ook iets patserigs om er zoveel voor te betalen."

